

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Komisja Rozstrzygająca

KPK-KPO.443.174.2020

Warszawa, dnia 23 lutego 2021 r.

Pan
Jarosław Borowski
Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski
Urząd Miasta Bielsk Podlaski
ul. Kopernika 1
17-100 Bielsk Podlaski

Szanowny Panie Burmistrzu,

Stosownie do art. 61a ust. 8 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli Dz.U. z 2020 r., poz. 1200), przesyłam uchwałę Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie zastrzeżeń zgłoszonych przez Pana do wystąpienia pokontrolnego z dnia 7 grudnia 2020 r. (Nr LBI.410.013.02.2020), skierowanego w związku z kontrolą: *Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.*

Uchwała kończy postępowanie odwoławcze w tej sprawie.

Załączniki:
uchwała z dnia 23 lutego 2021 r.

Z poważaniem,

Przewodniczący
Zespołu Orzekającego
Tomasz Zaborek

główny specjalista k.p.
w Departamencie
Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Komisja Rozstrzygająca

KPK-KPO.443.174.2020

Warszawa, dnia 23 lutego 2021 r.

UCHWAŁA

Zespół Orzekający

Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli

w składzie:

Przewodniczący:	Tomasz Zaborek	–	główny specjalista kontroli państwowej w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego,
Członkowie:	Wojciech Tomczak	–	doradca prawny w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego,
	Michał Daniłowski	–	inspektor kontroli państwowej w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego,
przy udziale protokolanta:	Sylwii Dąbrowskiej-Felisiak	–	specjalisty w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego,

po rozpatrzeniu na posiedzeniu jawnym w dniu 29 stycznia 2021 r., w trybie art. 61a ust. 5 i 6 oraz art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zastrzeżenia zgłoszonego przez Burmistrza Miasta Bielsk Podlaski do wystąpienia pokontrolnego z 7 grudnia 2020 r. (Nr LBI.410.013.02.2020), skierowanego w związku z przeprowadzoną w Urzędzie Miasta Bielsk Podlaski kontrolą: *Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym*:

uwzględnił w części zastrzeżenie odnoszące się do nieprawidłowości², polegającej na zobowiązaniu rodziców do złożenia, jeszcze przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej z dodatkową nauką języka białoruskiego, wniosku o objęcie ich dzieci dodatkową nauką języka mniejszości, czym naruszono zasadę powszechnej rekrutacji do szkół publicznych, określoną

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200.

² Sekcja Stwierdzone nieprawidłowości na str. 11-12 wystąpienia pokontrolnego, sekcja Opis stanu faktycznego, str. 5, tiret 3 wystąpienia pokontrolnego.

w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe³ i w związku z tym w wystąpieniu pokontrolnym:

- a) na str. 3 w tiret pierwsze skreślił fragment: *zasadę powszechnej rekrutacji do szkół publicznych, określoną w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe* i w to miejsce wpisał fragment w brzmieniu: *prawo rodzica do złożenia wniosku o objęcie ucznia nauczaniem języka mniejszości w terminie do 20 września danego roku,*
- b) na str. 5, w wierszu 22 od dołu, skreślił wyrazy: *o obligatoryjności* i w to miejsce wpisał wyraz: *dotyczących,*
- c) na str. 11-12, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* pkt 1 obejmujący wiersze 11-37 od góry otrzymał brzmienie: *Proces naboru do szkoły prowadzącej naukę języka mniejszości białoruskiej opisano w § 2 uchwały XXXVIII/303/17 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. Jarosława Kostycewicza w Bielsku Podlaskim w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 3 z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. Jarosława Kostycewicza w Bielsku Podlaskim. Przewiduje on, że do szkoły mogą uczęszczać uczniowie miasta Bielsk Podlaski zapisani na podstawie wniosku złożonego przez rodziców dziecka wyrażających chęć objęcia dziecka dodatkową nauką języka białoruskiego. Wymóg ten narusza prawo rodzica do złożenia wniosku o objęcie ucznia (dziecka) nauczaniem języka mniejszości w terminie do 20 września danego roku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym).*
- d) na str. 12, w wierszach 6-7 od góry skreślił zdanie rozpoczynające się od wyrazów: *W ocenie NIK,*
- e) na str. 13 w wierszu 15 od góry, skreślił wyrazy: *zasady powszechnej rekrutacji do szkół publicznych i,*
- f) na str. 18, w sekcji: *Wnioski* w pkt 1. skreślił wyrazy: *Prawa oświatowego.*

Wojciech Tomasz

[Signature]

Michał Dan Towalski

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 910.

UZASADNIENIE

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Białymstoku⁴ przeprowadziła w Urzędzie Miasta Bielsk Podlaski kontrolę pt. *Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym*. Wyniki kontroli zawarte zostały w wystąpieniu pokontrolnym z 7 grudnia 2020 r. (Nr LBI.410.013.02.2020), do którego w piśmie z 28 grudnia 2020 r. Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski⁵ zgłosił jedno zastrzeżenie.

Zastrzeżenie dotyczyło nieprawidłowości⁶, polegającej na zobowiązaniu rodziców do złożenia, jeszcze przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej z dodatkową nauką języka białoruskiego, wniosku o objęcie ich dzieci dodatkową nauką języka mniejszości, czym naruszono zasadę powszechnej rekrutacji do szkół publicznych, określoną w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe⁷ oraz wniosku pokontrolnego, który został sformułowany na podstawie ww. nieprawidłowości, w którym NIK postuluje: *Podjęcie działań zmierzających do dostosowania postępowania rekrutacyjnego do SP nr 3⁸ do obowiązujących przepisów Prawa oświatowego⁹.*

W opisie nieprawidłowości uzasadniając stwierdzoną nieprawidłowość podano: *Proces naboru do szkoły prowadzącej naukę języka mniejszości białoruskiej zorganizowano z naruszeniem zasady powszechnej rekrutacji do szkół publicznych. Bowiem – stosownie do § 2 uchwały nr XXXVIII/303/17 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. Jarosława Kostyczewicza w Bielsku Podlaskim w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 3 z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. Jarosława Kostyczewicza w Bielsku Podlaskim¹⁰ – do szkoły tej mogą uczęszczać uczniowie miasta Bielsk Podlaski zapisywani na podstawie wniosku złożonego przez rodziców dziecka wyrażających chęć objęcia dziecka dodatkową nauką języka białoruskiego.*

Wymóg złożenia przez rodziców uczniów – jeszcze przed rozpoczęciem nauki w tej szkole – wniosku o objęcie ich dzieci dodatkową nauką języka mniejszości narusza:

- *zasadę powszechności rekrutacji do szkół publicznych, określoną w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;*
- *prawo rodzica do złożenia wniosku o objęcie ucznia (dziecka) nauczaniem języka mniejszości w terminie do 20 września danego roku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym¹¹).*

⁴ Dalej: NIK.

⁵ Dalej: Burmistrz.

⁶ Sekcja Stwierdzone nieprawidłowości na str. 11-12 wystąpienia pokontrolnego, sekcja Opis stanu faktycznego, str. 5, tiret 3 wystąpienia pokontrolnego.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

⁸ Szkoła Podstawowa nr 3 z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. Jarosława Kostyczewicza w Bielsku Podlaskim.

⁹ Sekcja Wnioski na str. 18, pkt 1 wystąpienia pokontrolnego.

¹⁰ Dalej: akt założycielski.

¹¹ Dz. U. poz. 1627, dalej: rozporządzenie w sprawie podtrzymywania tożsamości.

Ponadto, uzależnienie przyjęcia do szkoły od uprzedniego złożenia wniosku o objęcie dzieci dodatkową nauką języka mniejszości przeczy zasadzie dobrowolności złożenia takiego wniosku. Zgodnie zaś z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹² szkoła publiczna jest zobowiązana do umożliwienia uczniom podtrzymania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności nauki języka oraz własnej historii i kultury. (...) W ocenie NIK, zadaniem szkoły publicznej jest umożliwienie nauki języka mniejszości, a nie obligatoryjne objęcie jego nauczaniem wszystkich uczniów.

Odniesienie do powyższej nieprawidłowości zawarto również w ocenach ogólnej oraz częściowej¹³.

W **zastrzeżeniu** Burmistrz podkreślił, że SP nr 3 jest szkołą utworzoną z myślą o mniejszości narodowej białoruskiej zamieszkującej Bielsk Podlaski¹⁴. Oznacza to zgodnie z ustawą o systemie oświaty oraz Prawem oświatowym jest szkołą dla mniejszości narodowej. Zagwarantowana uczniom w art. 13 ust. 1 ustawy o systemie oświaty możliwość podtrzymywania poczucia tożsamości mniejszości narodowej, w szczególności nauki języka oraz własnej kultury i historii może być prowadzona w grupach, oddziałach lub szkołach z dodatkową nauką języka oraz własnej historii i kultury oraz w międzyszkolnych zespołach nauczania.

Zdaniem zgłaszającego zastrzeżenie ww. przepisy oraz rozporządzenie w sprawie podtrzymywania tożsamości uzależniają przyjętą formę nauczania od liczby uczniów, których rodzice złożyli wniosek o objęcie dziecka nauką języka mniejszości narodowej. W przypadku zatem większej ilości dzieci – wobec których rodzice zadeklarowali naukę takiego języka – nauka odbywa się w odrębnych oddziałach (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty oraz § 7 rozporządzenia w sprawie podtrzymywania tożsamości), a nawet w szkołach (art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty).

Burmistrz zaznaczył związek ww. przepisów z art. 88 ust. 1 i 2 Prawa oświatowego, w świetle którego szkołę publiczną zakłada się na podstawie aktu założycielskiego określającego jej typ lub rodzaj, nazwę i siedzibę. Akt założycielski publicznej szkoły podstawowej określa także zasięg terytorialny obwodu, w szczególności nazwy miejscowości, a w miastach nazwy ulic lub ich części należących do obwodu. Zgodnie z art. 88 ust. 3 Prawa oświatowego obwodów nie ustala się dla szkół: specjalnych; integracyjnych; dwujęzycznych; dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językiem regionalnym¹⁵; sportowych; mistrzostwa sportowego; artystycznych; w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich; przy zakładach karnych i aresztach śledczych. W związku z powyższym SP nr 3 jest – jak podkreśla zgłaszający zastrzeżenie – szkołą publiczną dla mniejszości narodowej (białoruskiej), nie posiadającą obwodu, w której objęcie ucznia nauką języka mniejszości narodowej odbywa się w pełnym poszanowaniu prawa, na zasadzie dobrowolności złożenia wniosku przez rodziców.

Burmistrz podkreślił, że Miasto prowadzi 4 publiczne szkoły podstawowe, w tym 3 obwodowe oraz bezobwodową SP nr 3. Do szkół obwodowych, zgodnie z art. 133 Prawa oświatowego, dzieci zamieszkujące w ich obwodach przyjmowane są z urzędu, a w przypadku gdy dana szkoła dysponuje wolnymi miejscami, przyjmowani są kandydaci zamieszkujący poza obwodem. Zgłaszający zastrzeżenie stwierdził, że dorozumianym

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm.

¹³ Sekcja Ocena ogólna, pierwsze tciert na str. 3 wystąpienia pokontrolnego, sekcja Ocena częściowa, wiersze 15-18 od góry na str. 13 wystąpienia pokontrolnego.

¹⁴ Dalej: Miasto.

¹⁵ Dalej: szkoła dla mniejszości narodowych

obwodem SP nr 3 jest Miasto, ale dotyczy to tylko dzieci, których rodzice wyrazili chęć objęcia ich dzieci nauką języka białoruskiego. Burmistrz podkreślił, że nie każdy rodzic musi obligatoryjnie złożyć wniosek o objęcie jego dziecka nauką języka białoruskiego. Miasto zapewnia każdemu rodzicowi dziecka – w tym rodzicowi narodowości białoruskiej zamieszkującemu w Bielsku Podlaskim – miejsce w szkole obwodowej. Jeżeli natomiast rodzic zechce skorzystać z przysługującego mu na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o systemie oświaty prawa do podtrzymywania u swojego dziecka tożsamości narodowej może (dobrowolnie) złożyć wniosek o przyjęcie jego dziecka do szkoły dla mniejszości narodowej (SP nr 3). Zgłaszający zastrzeżenie podkreśla, że na analogicznych zasadach prowadzony jest nabór do pozostałych szkół wymienionych w art. 88 ust. 3 Prawa oświatowego. Szkoły te jak zaznacza Burmistrz ze względu na swoją specyfikę, kierują ofertę edukacyjną do pewnej zawężonej grupy odbiorców.

Podsumowując zgłaszający zastrzeżenia podał, że SP nr 3 bez względu na swoją strukturę (szkoła sześć-, siedmio-, ośmioklasowa bądź funkcjonująca jako zespół szkół) – w podobnej formie funkcjonuje od 60 lat. Przez ten czas wyrobiła sobie trwałe miejsce zarówno w lokalnym w społeczeństwie, jak i wśród regionalnych i krajowych placówek oświatowych.

Zespół Orzekający uwzględnił zastrzeżenie w części.

Rola wyznaczona Burmistrzowi jako organowi wykonawczemu gminy w procesie legislacyjnym sprowadza się jedynie do przygotowania projektu uchwały. Uchwały podejmuje natomiast Rada Gminy i to ona decyduje o ostatecznej treści prawa miejscowego obowiązującego na terenie gminy. Burmistrz nie był organem, który przyjmował akt założycielski SP nr 3. Zadaniem Burmistrza w tym zakresie było przygotowanie odpowiedniego projektu uchwały poprawnej merytorycznie, przygotowanej zgodnie z procedurą, w określonym terminie i zawierającej wszystkie niezbędne elementy formalne.

Treść podjętej uchwały świadczy o tym, że Burmistrz z zadania tego nie wywiązał się w sposób prawidłowy. Intencją organów samorządu terytorialnego było powołanie – za pośrednictwem aktu założycielskiego – placówki oświatowej, której zadaniem będzie nauka języka białoruskiego, jako języka mniejszości narodowej. Miała to być placówka, o której mowa w art. 88 ust. 3 Prawa oświatowego, tj. szkoła bezobwodowa dla mniejszości narodowych, funkcjonująca jako osobna szkoła dla mniejszości narodowej białoruskiej, o której mowa w art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, do której przyjmowani mieli być uczniowie, których rodzice złożą wniosek o objęcie dziecka nauką języka oraz własnej historii i kultury.

Tymczasem z aktu założycielskiego przyjętego dla SP nr 3 nie wynika jednoznacznie z jaką placówką oświatową w rzeczywistości mamy do czynienia. Po pierwsze na jego podstawie powołano do życia, w wyniku przekształcenia, szkołę z dodatkową nauką języka białoruskiego, nie zaś szkołę dla mniejszości narodowej (białoruskiej). Przyjęta nazwa bezpośrednio nawiązuje do szkół określonych w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświatowym, która nie ma charakteru osobnej placówki oświatowej (bezobwodowej) dla mniejszości narodowej. Podkreślić należy, że w akcie założycielskim organ stanowiący nie odwołuje się do mniejszości narodowej białoruskiej, jako grupy docelowej, dla której ma funkcjonować SP nr 3. Trudno zatem, na podstawie uchwały Rady Miasta przyjąć, że jest to akt prawa miejscowego powołujący do życia osobną publiczną szkołę podstawową bezobwodową dla mniejszości narodowej białoruskiej zamieszkującej na terenie Gminy. Tym bardziej, że Rada Miasta przekształcając na podstawie art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy

wprowadzając ustawę – Prawo oświatowe¹⁷ w SP nr 3 odwołała się do art. 88 ust. 2 Prawa oświatowego, tj. do przepisu, na podstawie którego tworzy się publiczne szkoły obwodowe, zamiast do art. 88 ust. 3 ww. ustawy uprawniającego organ założycielski do powołania szkół podstawowych bezobwodowych. W konsekwencji o tym, że w przypadku ww. placówki oświatowej nie mamy do czynienia ze szkołą obwodową z dodatkową nauką języka białoruskiego, jako języka mniejszości narodowej – biorąc pod uwagę tytuł, podstawę prawną oraz treść przyjętego przez Radę Miasta aktu założycielskiego SP nr 3 – świadczy tylko brak ustalonego w uchwale dla SP nr 3 obwodu.

Biorąc pod uwagę jednak, że w tym zakresie nie sformułowano w wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości, a Zespół Orzekający nie ma uprawnień w zakresie formułowania nowych ocen dotyczących działalności jednostki kontrolowanej stanowisko zaprezentowane powyżej pozostaje bez wpływu na treść wystąpienia pokontrolnego.

Niemniej jednak sama treść aktu założycielskiego i występujące w nim braki nie mogą prowadzić do wypaczenia przyjętej i realizowanej od wielu lat w Gminie koncepcji nauki języka białoruskiego wraz z kulturą i historią mniejszości narodowej na poziomie szkół podstawowych. Zgodnie z nią na terenie Miasta mają funkcjonować szkoły obwodowe, z których jedna ma obok uczniów z obwodów realizować nauczanie, o którym mowa w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty dla mniejszości ukraińskiej w odrębnych oddziałach. Obok tych placówek powołana została osobna publiczna szkoła podstawowa, dla której zgodnie z art. 88 ust. 3 Prawa oświatowego nie ustanowiono obwodu. W szkole tej dla mniejszości białoruskiej (stanowiącej 18% społeczności Miasta) miały podejmować naukę uczniowie, których rodzice złożyli wniosek o objęcie ich dzieci nauką języka, historii i kultury mniejszości narodowej (białoruskiej).

Przyjęcie takiego założenia nie narusza zdaniem Zespołu Orzekającego Prawa oświatowego, w tym art. 14 ust. 1 pkt 2 tej ustawy stanowiącego zasadę powszechnej dostępności szkół publicznych. Należy podkreślić, że zasada ta nie może oznaczać dostępności do szkół publicznych bez żadnych ograniczeń. Nawet w przypadku szkół podstawowych obwodowych występuje bowiem takie kryterium w postaci zamieszkania na terenie obwodu. Oddziaływanie ww. zasady niewątpliwie rozciąga się zatem na każdą szkołę publiczną, ale realizowane będzie inaczej w przypadku szkoły obwodowej – poprzez obowiązek przyjęcia przez szkołę każdego dziecka zamieszkującego w jej obwodzie. W odniesieniu do szkół bezobwodowych – artystycznych, sportowych, mistrzostwa sportowego, specjalnych oraz dla mniejszości narodowych – dostęp do takiej placówki ma również charakter powszechny – chociaż ograniczony z uwagi np. na cechy osobiste kandydata: stan zdrowia, sprawność fizyczna, predyspozycje językowe, uzdolnienia praktyczne umiejętności. W przypadku szkół dla mniejszości narodowych wymogiem tym jest wniosek o objęcie dziecka nauką języka mniejszości narodowej, którego wzór prezentuje załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie podtrzymywania tożsamości¹⁸. Przy tym należy podkreślić, że podobny warunek – chociaż nie jedyny – odnosi się do szkół sportowych czy mistrzostwa sportowego (chodzi o wymienioną w art. 137 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego pisemną zgodę rodziców na uczęszczanie kandydata do szkoły lub oddziału). Każde dziecko należące do lokalnej społeczności spełniające

¹⁷ Dz. U. z 2017 poz. 60, ze zm.

¹⁸ Należy tutaj podkreślić, że z uwagi na zawarty w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823.) zakaz, zgodnie z którym nikt nie może zostać obowiązany do udowodnienia własnej przynależności do danej mniejszości w przypadku szkół dla mniejszości narodowych i etnicznych trudno byłoby przyjąć jako podstawę rekrutacji wymóg przynależności do jakiegokolwiek z ww. mniejszości.

ww. dodatkowe kryteria osobiste (posiadające odpowiednie predyspozycje) bądź formalne (zgoda bądź wniosek rodzica) ma prawo rekrutacji do szkoły publicznej bezobwodowej. Dla systemu oświaty istotne jest tylko aby ograniczenie dostępności do szkoły (kryterium rekrutacji) miało charakter ustawowy. Taka sytuacja ma miejsce również w przypadku szkół dla mniejszości narodowych, choć nie wynika z Prawa oświatowego, a z ustawy o systemie oświaty. Nauczanie bowiem języka mniejszości oraz własnej historii i kultury, zgodnie z dyspozycją art. 13 ust. 2 tej ustawy może odbywać się jedynie na wniosek rodziców o objęcie ich dziecka taką nauką. Obojętnie zatem czy uczeń ma odbywać taką naukę w osobnej grupie, oddziale, czy osobnej szkole, ewentualnie w grupach, oddziałach lub szkołach z dodatkową nauką języka albo w międzyszkolnych zespołach nauczania – zawsze warunkiem dla jej prowadzenia będzie złożenie przez rodzica wniosku, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Oznacza to, że w przypadku organizowania przez Gminę nauki języka mniejszości w osobnej szkole (dla mniejszości narodowej), wniosek o objęcie dziecka nauką języka mniejszości będzie stanowił warunek dla przyjęcia dziecka do takiej placówki. W związku z powyższym Zespół Orzekający uwzględnił zastrzeżenie w części stwierdzającej, że złożenie przez rodziców wniosku o objęcie ich dziecka dodatkową nauką języka mniejszości narusza zasadę powszechnej rekrutacji do szkół określoną w art. 14 ust. 2 pkt 2 Prawa oświatowego.

W zakresie natomiast stwierdzonego w wystąpieniu naruszenia § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie podtrzymywania tożsamości Zespół Orzekający zwraca uwagę na następujące okoliczności. Zgodnie z art. 130 ust. 4 Prawa oświatowego postępowanie rekrutacyjne jest prowadzone na wniosek. Oznacza to, że wszyscy kandydaci (a rodzice kandydatów, jeśli chodzi o niepełnoletnie dzieci i młodzież) powinni złożyć w tym postępowaniu żądanie przyjęcia do szkoły, co jest warunkiem ubiegania się o przyjęcie. Wyjątek stanowią dzieci i młodzież zamieszkałe w obwodzie publicznej szkoły podstawowej, której wyznaczono obwód na podstawie art. 88 ust. 2; są one przyjmowane z urzędu. Wniosek o przyjęcie do szkoły publicznej składa się do dyrektora wybranej szkoły. W art. 150 ust. 1 i 2 Prawa oświatowego wskazano treść wniosku i załączniki. Zespół Orzekający podkreśla, że wśród tych załączników, nie figuruje wniosek, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. W końcu należy zauważyć, że postępowanie rekrutacyjne zgodnie z Prawym oświatowym ma być ostatecznie zakończone – po przeprowadzeniu postępowania uzupełniającego – do końca sierpnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, na który jest przeprowadzane postępowanie rekrutacyjne (art. 161 ust. 2).

Tymczasem w § 2 aktu założycielskiego przewidziano, że do szkoły mogą uczęszczać uczniowie Miasta zapisywani na podstawie wniosku złożonego przez rodziców dziecka wyrażających chęć objęcia dziecka dodatkową nauką języka białoruskiego. Dyspozycja taka pozostaje w sprzeczności z art. 130 ust. 4 oraz 150 ust. 1 Prawa oświatowego. Dodatkowo należy zauważyć, że skoro postępowanie uzupełniające – jako ostatni etap postępowania rekrutacyjnego – ma zostać zakończone do końca sierpnia, to wymogu złożenia wniosku o objęcie dziecka nauką języka mniejszości narodowej nie można pogodzić z terminem przyjętym w § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie podtrzymywania tożsamości. W rozporządzeniu bowiem przyjęto, że wniosek o objęcie dziecka nauką języka mniejszości składa się do 20 września. Tymczasem § 2 aktu założycielskiego sugeruje, że dziecko będzie zapisywane do szkoły na podstawie wniosku, lecz nie tego wszczynającego postępowanie rekrutacyjne, o którym mowa w art. 130 ust. 4 Prawa oświatowego, a wniosku o objęcie dziecka nauką języka

mniejszości, który zgodnie z ww. rozporządzeniem może również zostać złożony we wrześniu, czyli po zakończeniu postępowania rekrutacyjnego do szkoły publicznej. W związku z powyższym Zespół Orzekający oddalił zastrzeżenie odnoszące się do przyjętej w wystąpieniu pokontrolnym oceny o naruszeniu § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie podtrzymywania tożsamości.

Podkreślić należy, że wniosek, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o systemie oświaty został ściśle sformalizowany. W rozporządzeniu w sprawie podtrzymywania tożsamości przyjęto w załączniku nr 1 wzór takiego wniosku. Jego treść nie wskazuje, że obok funkcji, o której mowa w ustawie o systemie oświaty dokument ten może stanowić podstawę zapisywania do jakiegokolwiek placówki oświatowej. Wniosek, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o systemie oświaty nie jest zatem dokumentem, na podstawie którego można zapisać dziecko do jakiegokolwiek szkoły publicznej – włączając w to bezobowodowe osobne szkoły publiczne dla mniejszości narodowych. Wzór wniosku przyjęty w rozporządzeniu w sprawie podtrzymywania tożsamości narodowej mniejszości ogranicza się jedynie do oświadczenia woli złożonego przez rodzica o objęcie jego dziecka nauką języka mniejszości.

Ponadto Zespół Orzekający zauważa, że zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. *w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym*¹⁹ obowiązującego do dnia 31 sierpnia 2017 r. naukę języka mniejszości lub języka regionalnego w przedszkolu oraz naukę języka mniejszości lub języka regionalnego i naukę własnej historii i kultury w szkole organizuje odpowiednio dyrektor przedszkola lub szkoły, na pisemny wniosek rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, składany na zasadzie dobrowolności. Zgodnie z ust. 2 pkt 2 ww. rozporządzenia wniosek ten należało złożyć dyrektorowi szkoły przy zgłoszeniu ucznia do szkoły albo w toku nauki w szkole w terminie do dnia 30 kwietnia.

Ustawodawca dokonując zmiany przepisów – w tym – zmieniając termin złożenia ww. wniosku nie określił dodatkowych kryteriów pozwalających na zobowiązanie rodziców dziecka ubiegającego się o przyjęcie do szkoły do składania wniosku o naukę języka przed terminem określonym w nowym rozporządzeniu, ani składania innych dodatkowych oświadczeń.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji uchwały.

Od uchwały odwołanie nie przysługuje.

Wojciech Januszek

[Signature]

Michał Daniłowicz

¹⁹ Dz. U. z 2014 r. poz. 263.